

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1975

BRNO 1977

dlaní levé ruky a v hrobě 14 /Morava, Brněnský úděl, Konrád I. a Ota I. 1054 - 1056 - 1061, denár, typ Fiala IX, 15/ nad zápěstím pravé ruky. V pěti hrobech se našly pouze záušnice : v hrobě 6 byla u lebky 1 masivní stříbrná a 1 bronzová záušnice plátovaná stříbrem, v hrobě 9 byla při západním okraji hrobové jámy nalezena 1 malá masivní bronzová záušnice plátovaná stříbrem, v hrobě 12 ležely u lebky zlomky tenké bronzové záušnice, v hrobě 15 se našla v ústech malá tenká stříbrná záušnice a z hrobu 18 byla před zahájením výzkumu vyzvednuta 1 větší tenká záušnice ze stříbra. Ostatních dvanáct hrobů bylo bez milodarů, ovšem šest z nich / 1 - 3, 9, 10 a 16/ bylo natolik poškozených, že případné nálezy mohly uniknout pozornosti.

Mladohradištní pohřebiště se nachází v místech, kde se už při stavbě původní cukrovarské vlečky v r. 1922 přišlo na hroby lidu lužických popelnicových polí,² z nichž jsou v archeologickém oddělení olomouckého VÚ uloženy dva starolužické okřínky a střepy z amfor pravděpodobně halštatského stupně.

P o z n á m k a :

- 1 Za určení numismatických nálezů děkuji dr. T. Kučerovské z numismatického oddělení MM v Brně.
- 2 F. Kovář, Archeologické nálezy v okolí olomouckém, ČVSMO 35 1924, 128.

Jungburgwallzeitliches Gräberfeld in Drahanovice /Bez. Olomouc/. Bei der Rettungsgrabung des Olmützer Museums auf dem Bauplatz des Schleppgeleises in die Zuckerfabrik in Drahanovice stiess man auf den Rand eines jungburgwallzeitlichen Gräberfeldes, das durch Denare in die zweite Hälfte des 11. Jahrhunderts datiert ist.¹ Es wurde der westliche Rand des Gräberfeldes mit 20 Körpergräbern untersucht, die mit dem Kopf nach Westen orientiert und mit den Armen längs des Körpers lagen. Die Gräber bildeten Gruppen, vermutlich nach verwandtschaftlichen /Familien?/ Bündnissen. Ausser vier Denaren /Prägungen mährischer Teilfürsten/ fand man kleine S-förmige Schläfenringe aus Silber und bronzene mit Silber plattierte. Die Schläfenringe lagen bei den Schädeln und die Denare bei den Handflächen der rechten sowie linken Hand. Das anthropologische Material ist ziemlich beschädigt und wurde vorläufig nicht untersucht.

MLADOHRADIŠTNÍ NÁLEZY NA NÁMĚSTÍ REPUBLIKY V OLOMOUCI

/ okr. Olomouc /

Vít D o h n a l , Vlastivědný ústav, Olomouc

/ Obr. 26 /

Na náměstí Republiky byla v létě 1975 odstraněna stará kamenná dlažba a nahrazena novým asfaltovým povrchem. Při rekonstrukčních pracích bylo staré štěrkové lože odstraněno až na hlinité podloží. V západní části nynějšího parkoviště bylo možno pozorovat v tmavé hlíně zřetelné skvrny ještě tmavší zeminy a v nich porůznu rozptýlené střepy. Většinu zachráněného materiálu lze datovat do 10. - 12. stol. a jen několik málo nálezů je mladších. Zmíněné skvrny naznačují přítomnost pravděpodobně sídlištních objektů v prostoru jihovýchodně od kašny Tritonů. Ve východní části obnažené plochy, tedy od kašny směrem k budově hlavní pošty, byla situace značně nepřehledná. Zřetelná byla pouze torsa kamenných zdí, vystupující k povrchu. Zdivo asi souvisí s původní zástavbou v okolí raněgotického kostela P. Marie na Předhradí, který bývá lokalisován dále k východu do úrovně nynější zástavby.¹ Záchranný výzkum nemohl být pro rychlý postup prací proveden.

Na náměstí Republiky bylo při kladení telefonního vedení v r. 1974 porušeno základové zdivo dvou mohutných kamenných zdí, směřujících od kašny zhruba jihovýchodním směrem. Obě zdi byly navzájem rovnoběžné, pokud lze při poměrně úzkém výkopu pro vedení soudit.

P o z n á m k a :

- 1 V. Nešpor, Dějiny Olomouce, Brno 1936, 24.

Jungburgwallzeitliche Funde auf dem Platz der Republik in Olomouc /Bez. Olomouc/. Bei der Ersetzung des alten Pflasters mit einer Asphaltdecke hat man am Platz der Republik westlich von dem Tritonenbrunnen Spuren von Siedlungsobjekten beobachtet, die nach dem Scherbenmaterial in das 10. - 11. Jahrhundert datiert sind. Im östlichen Teil des Platzes

erschienen Überreste einer Steinmauer, die vermutlich mit der ursprünglichen Verbauung in der Umgebung der frühgotischen Marienkirche zusammenhängt. Eine Rettungsgrabung wurde nicht durchgeführt.

POZDNĚHRADIŠTNÍ KERAMIKA Z TRŠIC

/ okr. Olomouc /

Vít D o h n a l , Vlastivědný ústav, Olomouc

Do archeologického oddělení olomouckého musea předal malíř S. Krátký z Vinar dva okrajové střepy z velkých zásobnic, které našel na polích za kaplí sv. Kunhuty. Střepy pocházejí ze dvou různých nádob zhotovených z hlíny promísené s tuhou. Větší střep má šedivý povrch a je opatřen malým otvorem pro reparační svorku, menší střep má povrch potažený bělavým povlakem. Zachráněné střepy jsou zatím prvními středověkými nálezy v katastru.

P o z n á m k a :

1 Dva úlomky kamenných brousků, které pocházejí ze starších nálezů /inv. č. VMO 4082 - 4083/ se nedají přesněji datovat.

S p ä t b u r g w a l l z e i t l i c h e K e r a m i k a u s T r š i c e / B e z . O l o m o u c / . A u f d e n F e l d e r n h i n t e r d e r K a p e l l e d e r H l . K u n i g u n d e f a n d m a n b e i d e r A c k e r u n g z w e i S c h e r b e n v o n g r o s s e n V o r r a t s g e f ä s s e n a u s G r a p h i t t o n . E s s i n d d i e s v o r l ä u f i g d i e e r s t e n m i t t e l a l t e r l i c h e n F u n d e i m K a t a s t e r d e r G e m e i n d e .

POZDNĚHRADIŠTNÍ NÁLEZY Z VELKÉHO ÚJEZDA

/ okr. Olomouc /

Vít D o h n a l , Vlastivědný ústav, Olomouc

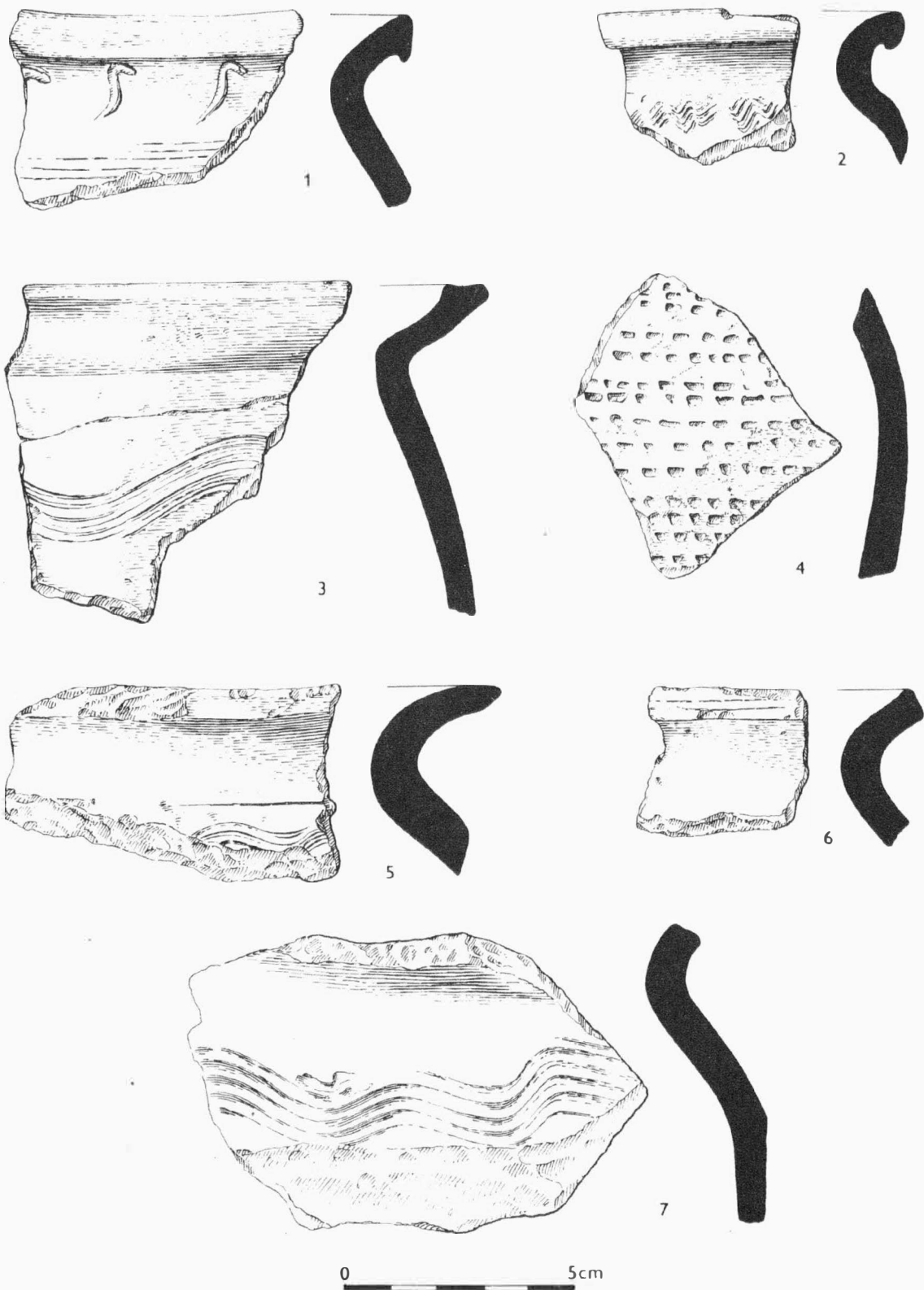
/ Obr. 27 /

V květnu 1975 shromáždil K. Domes z Velkého Újezda nálezy sesbírané na zorané části luk v trati "Na městském" a předal je do archeologického oddělení olomouckého musea. Lokalita se nachází na mírném, k západu obráceném svahu asi 300 m severozápadně od tzv. Záhumenského mlýna /nyní pila/, ležícího na potoku Olešnice. Pozemky slouží jako pastviště místního JZD a již dříve při orbě jiné části luk se přišlo na tmavé skvrny sice bez nálezů, ale zato s množstvím úlomků zuhelnatělého dřeva. Nynější nálezy byly získány na jednom místě o průměru asi 20 m, kde hlína byla výrazně oproti okolí tmavší. Kromě většího počtu keramických střepů se našla také menší železná podkova, malá železná palička a další předmět, snad úlomek železného kování. Keramika je s výjimkou jediného střepu mladšího původu zastoupena velkými zásobnicemi vyrobenými z tuhé hlíny buďto tmavošedého nebo světle šedého povrchu. Podle mohutných ztluštělých okrajů s bohatou výzdobou je možno tyto zásobnice přiřadit k vyspělým typům a datovat do 12. stol.

Zachráněné nálezy nasvědčují tomu, že v trati "Na městském" jde nejspíše o sídlištní lokalitu, která časově předcházela pozdější trhové osadě v místě dnešní obce asi ve druhé polovině 13. stol.¹ V neveliké vzdálenosti od zmíněných luk v trati "Na městském" je další archeologicky dosud neznámá lokalita "Zámčisko", totiž malé valové opevnění zhruba kruhového tvaru /průměr asi 70 m/. Toto opevnění leží při východním okraji lesa "Boří" a je od lokality "Na městském" vzdáleno asi 1 km jihozápadním směrem. Podle katastrálního rozdělení je "Zámčisko" už v území obce Daskabát. Opevnění je zřejmě středověkého původu a L. Hosák na ně lokalizuje tvrz Žibřida z Újezda vzpomínaného k r. 1324.²

P o z n á m k y :

- 1 Recense L. Hosáka k publikaci K. Domes z historie Velkého Újezda a okolí, Velký Újezd 1966, která je otištěna ve Vlastivědném věstníku moravském XIX-1 1967, 141.
- 2 L. Hosák, l.c. ; K. Domes, Velký Újezd a okolí, Ostrava 1974, 18.

Obr. 26
 Olomouc, náměstí Republiky /okr. Olomouc/. Výběr slovanské keramiky. - Auswahl an slawischer Keramik.

P Ř E H L E D V Ý Z K U M Ů 1 9 7 5

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : Doc. dr. B. Klíma, A. Životská
Na titulním listě : nádobka z velatického žárového hrobu ze Šlapanic
Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejně